

رهبران حزب عدالت و توسعه پیام مردم را شنیدند / حسن خلیج منفرد

در فاصله انتخابات بهار گذشته و انتخاباتی که در ۱۰ آبان ماه برگزار شد رهبران حزب عدالت و توسعه به مردم نشان دادند که پیام آنان را دریافت کرده‌اند

حزب عدالت و توسعه در اولین سال هزاره سوم از درون شکاف های عمیق اجتماعی، سیاسی و اقتصادی جامعه ترکیه سر برآورد. با رشد و تقویت یک طبقه اقتصادی و اجتماعی متوسط در ترکیه که همزمان با سیاست های باز اقتصادی تورگوت اوزال از سال های اول دهه هشتاد میلادی ظهور کرده بود ترکیه در زمینه سیاسی نیز شاهد تحولات سیاسی عمیقی در نیمه دوم دهه ۹۰ میلادی شد.

فشارهای نظام لائیک و کمالیست های این کشور که حاضر نبودند کانون قدرت سیاسی و اقتصادی را به دیگران واگذار کنند کشور را در بحران اقتصادی و سیاسی عمیقی فرو برد و موجب نارضایتی شدید مردم گردید. در شرایطی که کمالیست ها به هیچ عنوان تغییر شرایط موجود را بر نمی تافتند حزب عدالت و توسعه از درون شکاف های عمیق اجتماعی ترکیه سر برآورد و با ارائه چهره ای متفاوت و بر تن کردن جامه ای نو تحت عنوان "محافظه کار دموکرات" وارد کارزار سیاست در ترکیه شد و سعی کرد با فاصله گرفتن از گرایشات ایدئولوژیک و با اتخاذ سیاستی عمل گرایانه، سیاست ها و برنامه های خود را در قالب احزاب فراگیر در ترکیه به مورد اجرا در آورد.

توجه و تاکید جدی بر انتظارات و اولویت های رای دهندگان و پرهیز از سیاست ها و اقدامات افراطی از مشخصه های بارز این حزب در آن سال ها بود. اولویت دادن به مسائل اقتصادی و در پیش گرفتن سیاست اقتصادی نئولیبرالیستی متکی بر بازار آزاد تاکید بر سیاست پیوستن به اتحادیه اروپایی و تعقیب روند گشایش سیاسی، فرهنگی و اجتماعی برای همه اقلیت های قومی و مذهبی ترکیه به همراه اتخاذ سیاست "صفر مشکل" در سیاست خارجی و گسترش روابط و همکاری های دوستانه با همسایگان از جمله ایران و عراق و سوریه، موجب اقبال فراوان به این حزب در داخل و خارج ترکیه گردید. بطوری که این حزب یکه تاز همه انتخابات برگزار شده در ترکیه تا سال ۲۰۱۱ در این کشور بود و با وجود فراز و نشیب های فراوان در عرصه سیاست داخلی و مقاومت نهادهای کمالیستی، حکومت تک حزبی عدالت و توسعه با کسب موفقیت های چشمگیر اقتصادی در داخل و برقراری روابط دوستانه و سازنده با بسیاری از کشورها به ویژه همسایگان خود در خارج، توانست اقتدار بلامنازع خود را در ترکیه استمرار بخشد و آرام آرام همه سنگرهای مخالفین سرسخت داخلی یکی پس از دیگری به تسخیر حزب عدالت و توسعه درآمد. با تضعیف مخالفین حزب عدالت و توسعه در داخل و پیروزی قاطع این حزب در انتخابات سراسری ترکیه در سال ۲۰۱۱ که برای سومین بار پیایی صورت می گرفت و نیز تغییر شرایط منطقه متعاقب تحولات سیاسی در برخی کشورهای خاورمیانه و شمال آفریقا که تحلیلگران و رسانه های ترکیه نیز همانند رسانه های غربی از آن به "بهار عربی" یاد می کنند، تغییرات تدریجی در سیاست های داخلی و خارجی ترکیه نیز نمایان گردید. اتخاذ سیاست های اقتدارگرایانه در داخل و فاصله گرفتن از سیاست های فراگیر در عرصه های فرهنگی، سیاسی و اقتصادی و چرخش در سیاست خارجی ترکیه که در همراهی با سیاست های آمریکا و هم پیمانانش در منطقه نمایان شد، هزینه های فراوانی را برای مردم مسلمان ترکیه به بار آورد که اوج آن در سیاست نادرست دولت برآمده از حزب عدالت و توسعه در قبال مساله سوریه بود (سیاستی که به باور نویسنده با تایید و تحریک آمریکا صورت گرفت و دو هدف شیطانی را تعقیب می کرد اول تامین امنیت بیشتر برای رژیم صهیونیستی متعاقب رشد بیداری اسلامی در منطقه و دوم ممانعت از قدرت گرفتن بیشتر حزب عدالت و توسعه در داخل و خارج ترکیه).

تغییر مشی حزب عدالت و توسعه و چرخش در سیاست های داخلی و خارجی این حزب منجر به قطبی شدن جامعه ترکیه و تعمیق شکاف های اجتماعی و سیاسی در این کشور شد و این وضعیت هزینه های اقتصادی و اجتماعی فراوان به ترکیه تحمیل کرد و عدم تحقق وعده و وعیدهای مکرر رهبران حزب عدالت و توسعه در موضوع سوریه موجب تنزل اعتبار آنان گردید. نارضایتی مردم از تغییر مشی حزب حاکم بر ترکیه برای اولین بار در انتخابات بهار گذشته نمایان شد. هنگامی که پس از ۱۳ سال، حزب عدالت و توسعه با ناکامی مواجه شد و نتوانست اعتماد مردم را برای کسب اکثریت کرسی های مجلس به منظور تشکیل دولت تک حزبی بدست آورد و مردم پیام نارضایتی خود را از طریق صندوق های رای به گوش رهبران حزب حاکم رساندند.

در فاصله انتخابات بهار گذشته و انتخاباتی که در ۱۰ آبان ماه برگزار شد رهبران حزب عدالت و توسعه با هوشمندی و با بهره گیری از تجربیاتی که در انتخابات دوره های گذشته اندوخته بودند با انجام تعدیل و در پیش گیری انعطاف در سیاست ها و برنامه های حزب تلاش کردند بار دیگر مطالبات و اولویت های رای دهندگان را در دستور کار خود قرار دهند و به مردم نشان دهند که پیام آنان را دریافت کرده اند. اولویت دادن به برنامه های اقتصادی و رفاه مردم در بیانیه انتخاباتی و شعارهای تبلیغاتی حزب، تاکید بر نقش امنیت و ثبات در کشور و کنار گذاشتن مشی اقتدارطلبانه و ارتباط صمیمی با مردم و نیز انعطاف در سیاست خارجی به ویژه در موضوع سوریه از نشانه های بازگشت حزب به سیاست های فراگیر بود که موجب شد آرا از دست رفته در انتخابات گذشته بار دیگر به سبد حزب عدالت و توسعه باز گردد. به طوریکه این امر حتی در نتیجه انتخابات در شهرها و مناطق کردنشین نیز به وضوح نمایان گردید.

رفتار و گفتار رهبران پیروز حزب حاکم در ترکیه پس از انتخابات اخیر حاکی از آن است که بنا به قول احمد داوواوغلو رییس حزب عدالت و توسعه، این بار رهبران این حزب پیام مردم را به خوبی درک کرده اند، هم پیام انتخابات ۱۷ خرداد و هم پیام انتخابات ۱۰ آبان. حضور داوواوغلو در مزار مولانا در شهر قونیه در شب اعلام نتیجه انتخابات و اظهار این جمله که "امشب، شب کاشتن بذر دوستی است" و تاکید او بر اینکه پیروزی بزرگ حزب، آنها را مغرور نخواهد کرد بلکه با تواضع و عزم بیشتر راه خود را ادامه خواهند داد و او به عنوان نخست وزیر ۷۸ میلیون نفر مردم ترکیه همت خود را به تقویت دوستی و از بین بردن فضای دو قطبی در کشور خواهد گماشت، نشانه هایی بر ادعای فوق است.

حقیقت این است که ایجاد صلح و ثبات در ترکیه و استمرار توسعه سیاسی و اقتصادی و گسترش رفاه اجتماعی در این کشور خواسته اصلی مردم مسلمان این کشور است و این همه را در گرو تقویت دوستی و همبستگی در بین مردم و نیز برقراری روابط دوستانه و برادرانه با کشورها و ملت های مسلمان همسایه می دانند و حزب عدالت و توسعه در دوره های اول و دوم حاکمیت خود کارنامه و تجربه موفق در این زمینه دارد. به همین دلیل بود که وقتی مردم تعدیل و انعطاف در سیاست ها و تغییر در شعارهای انتخاباتی و رفتار حزب عدالت و توسعه را دیدند دوباره به این حزب اقبال کردند و آن را بر مصدر قدرت نشانند. امید است بذر دوستی وعده داده شده توسط رهبر جوان و استراتژیست حزب عدالت و توسعه که در سال های اخیر در کوران سیاست و فراز و نشیب آن تجربه های خوبی نیز اندوخته به زودی به بار نشیند و ثمره آن را در سیاست های داخلی و خارجی ترکیه شاهد باشیم. باشد که دیگر بار در سایه دوستی و همکاری نزدیک کشورهای مسلمان منطقه به ویژه دو همسایه قدرتمند و صاحب نفوذ منطقه یعنی ایران و ترکیه به زودی صلح و آرامش در منطقه حاکم شود و بار دیگر گفتمان "شامگن" در منطقه احیا شود.

درخت دوستی بنشان که کام دل به بار آرد نهال دشمنی برکن که رنج شمار آرد
*ابوالحسن خلیج منفرد، رایزن فرهنگی سابق جمهوری اسلامی ایران در ترکیه